

14^{1/2}

ANTOLOGIJA SAVREMENE
JAPANSKE NAUČNOFANTASTIČNE PRIČE

Biblioteka
TOKOJO

Knjiga 20

Urednik
SIMON SIMONVIĆ

ANTOLOGIJA
SAVREMENE
JAPANSKE
NAUČNO-
FANTASTIČNE
PRIČE

14^{1/2}

Odabrali i priredili
DINA HRECAK
SUSUMU KATAGAVA

Prevod i predgovor
DINA HRECAK

TANESI 2018

Copyright © TANESI, 2018

PREDGOVOR

U prethodne tri godine priredili smo vam dve antologije savremenih japanskih priča, 25 i 26, kao i *Antologiju japanske horor priče* 13. Ovom knjigom želimo da zatvorimo taj krug.

Pred vama je *Antologija savremene japanske naučnofantastične priče* 14^{1/2}, u kojoj ćete naći petnaest naslova iz žanra fantastike i naučne fantastike. Kao i ranije, priče su poređane hronološki, po godinama rođenja pisaca, od kojih su neki već dobro poznati majstori žanra širom sveta, dok vam neke predstavljamo po prvi put.

Neobičan naslov ove antologije, 14^{1/2}, koji odudara od prethodnih naslova, osmišljen je tako da oslikava duh odabranog žanra i da simboliše neznatno (ili potpuno) odstupanje od realnosti koje sadrže ove priče. Ljubitelji žanra možda će se setiti čuvenog perona 9^{3/4}, s kojeg je polazio voz za čarobnjačku školu Hogvorts iz serijala o Hariju Poteru. Želimo da i za vas ovo bude jedno neobično putovanje kroz izmišljene svetove.

Već više od pola veka japanska fantastika u književnosti, animama i filmovima služi kao inspiracija autorima ovog i sličnih žanrova širom sveta. Japan je stvorio Godzilu, Moćne rendžere, Duha u oklopu – što je tek mali deo izuzetno bogatog stvaralaštva japanskih autora. Japanska fantastika komunicira ne samo sa duhovnom tradicijom i savremenim iskustvima samog Japana, već i sa zapadnjačkim naučnofantastičnim i horor pričama. Ona dotiče i istražuje svaki segment života u Japanu, ali i izvan njega, zadire u prošlost, bavi se sadašnjošću, gleda u budućnost, nastaje iz stvarnosti koja nas okružuje, ali

i iz predanja na kojima smo odrasli. U pitanju je žanr koji nema granica. Tu se popularna kultura prepliće s narodnim verovanjima, a naučna i tehnološka dostignuća postaju nov okvir za praiskonske, ukorenjene ljudske nagone.

Tako, na primer, jedan japanski pisac, poznat pod pseudonimom Prodžekt Itoh, može da piše o okultnoj istini koja se krije iza duge karijere filmskog Džejsma Bonda. Koristeći tekovine zapadnjačke kulture i nauke, on nam u tipično japanskom duhu predstavlja život svog neobičnog junaka. Na jednostavnoj osnovi standardne kriminalističke priče, Itoh je izgradio i čitaoca vešto uvukao u svet koji je optimalna kombinacija stvarnog i izmišljenog. Dok se poigrava sa svakodnevnim klišeima i opštim mestima, on se istovremeno bavi religijskim, duhovnim, naučnim i umetničkim pitanjima, i upravo tim postupkom kod čitaoca stvara osećaj da se našao u nekom paralelnom univerzumu.

Opštim mestima, kao polaznom tačkom, svoje priče započinje i Kobo Abe. Poklanjajući svom junaku, siromašnom slikaru, magičnu kredu koja nacrtane predmete pretvara u stvarne, on tim naoko banalnim postupkom, kao iz dečjih bajki, lako ruši granice realnosti. Ova priča može se doživeti dvojako – i kao komičan prikaz današnjice, ali i kao studija koja se bavi gubitkom razuma.

Jasutaka Cucui, majstor fantastike, u priči „Svet se naginje“ na satiričan način prikazuje ljudsku glupost, hipokriziju, želju za vlašću. Nasmajaće vas, ali i izludeti, njegovi urnebesni likovi koji žive u futurističkom gradu na moru, čija sujeta, sklonost korupciji i opšta nesposobnost dovode do toga da se čitav grad prevrne u more.

Znatno mračniji pristup temi fantastike ima Sajuri Ueda u priči „Ulica tela-plodova“. Ovo apokaliptično delo vodi nas kroz nepoznata, neistražena područja, nagneći nas da se suočimo sa svojim najdubljim, skrivenim strahovima.

Rame uz rame s njim stoji i mračni Sakjo Komacu, koji koristi samo naznake naučne fantastike kako bi nam

prikazao očajanje, otuđenje i neku vrstu želje za smrću, ili možda pre straha od života.

Pravo osveženje, kao i tipičan primer naučnofantastičnog žanra, jeste priča „Fnifmum“ Takua Majumure. Izmeštena iz svega poznatog i već viđenog, ova priča opisuje biće koje ne zauzima prostor nego – vreme! Svojim promišljenim i pitkim stilom, Majumura otkriva nove horizonte ljudskog saznanja i nudi potpuno drugačiji pogled na svet.

Tu je, zatim, i „Put k moru“ Takašija Išikave, priča koja se završava neočekivanim obrtom i koja je u istom rangu sa delima svetski poznatih pisaca naučne fantastike, poput Artura Klarka, Isaka Asimova i Rodžera Zelaznija.

Posebno mesto u ovoj antologiji zauzima novela Hidea Furakave „Spori brod“. Inspirisana pričom Harukija Murakamija, ona ne samo da se oslanja na savremenu japansku i svetsku pop kulturu, korespondirajući s *Ratovima zvezda* i *Gospodarom prstenova*, već vešto uvodi i segmente narodnih verovanja i motive iz drevnih japanskih mitova i legendi. Ova izuzetna mešavina stvarnog i nadrealnog kao da čitaoca sve vreme drži na samoj granici sna i jave, ostavljajući mu tri mogućnosti: da se opredeli za jedno od ta dva, da odabere oba – ili pak nijedno.

Priče ove antologije nisu samo beg od realnosti, nego i način komunikacije između različitih kultura. Fantastika je, kao malo šta drugo, izbrisala granice između naroda neprestanom razmenom ideja, tema i motiva, a spajanjem oblasti koje se naizgled čine nespojivim, ponudila je sasvim novu dimenziju poimanja i pružila drugačiji pogled na svet. Upoznavanje sa fantastičkom književnošću jednog naroda može nam otkriti neke od njegovih najdubljih tajni. U našem slučaju, to upoznavanje počinje na peronu 14^{1/2}.

Dina Hrecak,
avgust 2018.

KOBO ABE POPLAVA

Izvesni siromašan, ali čestit filozof, želeći da pro-
uči zakone univerzuma, izneo je teleskop na krov
svoje zgrade i pratio kretanje nebeskih tela. Kao i
uvek, činilo mu se da ne može da otkrije ništa više od
nekoliko beznačajnih zvezda padalica i ostalih zve-
zda, koje su stajale na svojim uobičajenim mestima.
Nije da mu je bilo dosadno, ili nešto slično tome, ali
se dogodilo da je slučajno okrenuo svoj teleskop ka
zemlji. Pred njegovim nosom pojavio se naglavce po-
stavljen put. Zatim je naišao isto tako izvrnut radnik,
koji je putem hodao unatraške. Ispravljajući ove slike
u svojoj glavi i vraćajući ih u njihov uobičajeni odnos,
filozof je podesio sočivo i počeo da prati kretanje rad-
nika. Pod širokougaonim sočivom, unutrašnjost rad-
nikove male glave bila je providna. Razlog tome bio
je to što radnik, na povratku kući iz noćne smene u
fabrici, u glavi nije imao ništa osim umora.

Međutim, istrajni filozof je, ne sklonivši sočivo tele-
skopa samo zbog toga, nastavio da prati kretanje rad-
nika, pa se njegovo strpljenje ubrzo isplatilo. Iznena-
da, kod radnika su se dogodile sledeće promene.

Obris radnikovog tela neočekivano se zamutio. To-
peći se od stopala naviše, figura je sluzavo posrnula i
rastvorila se. U masi guste tečnosti ostali su samo ode-

ća, kapa i cipele. Napokon, sasvim tečna, ova masa se razlila po zemlji.

Rastopljeni radnik polako je počeo da klizi ka nižem tlu. Ulio se u jednu rupu na putu, a zatim ispuzao iz nje. Ovo kretanje radnika koji se pretvorio u tečnost, prkoseći zakonima hidrodinamike, toliko je zadivilo filozofa da je bezmalo ispustio teleskop. Dok je tekao dalje, radnik je, kad se našao pred ogradom kraj puta, uspuzao uz nju baš kao puž koji klizi na svojoj stopici i, prešavši preko ograde, nestao iz vidokruga. Sklonivši oko s teleskopa, filozof je duboko uzdahnuo. Sledećeg dana objavio je svetu kako dolazi velika poplava.

Zapravo, svuda u svetu otpočelo je pretvaranje radnika i siromašnih ljudi u tečnost. Posebno vredno pažnje bilo je pretvaranje čitavih grupa ljudi u tečnost. U nekoj velikoj fabrici mašine bi iznenada prestale da rade. Radnici, koji bi se istovremeno istopili, činili su jedinstvenu masu tečnosti koja je u potoku tekla ispod vrata ili, uspuzavši uz zidove, curila kroz prozor. Ponekad je proces bio obrnut: pošto bi se radnici pretvorili u tečnost, samo bi mašine u napuštenoj fabrici bezumno nastavile da rade, dok se naposletku ne bi pokvarile. Povrh toga, bekstva iz zatvora, prouzrokovana masovnim pretvaranjem zatvorenika u tečnost, i omanje poplave izazvane topljenjem čitave populacije zemljoradničkih sela, redovno su punili dnevne novine.

To što su ljudi postajali tečni izazvalo je zbrku na mnogo različitih načina, i to ne samo zbog same pojave ovog abnormalnog fenomena. Broj savršenih zločina u kojima je počinitelj bio u tečnom stanju dramatično je porastao. Red i zakon bili su ugroženi. Policija, koja je u tajnosti mobilisala fizičare, počela je da istražuje osobine ove vrste tečnosti. Ali ona je, potpuno ignorišući zakone ponašanja fluida, među fizičarima samo izazvala suludu pometnju. Iako ova tečnost na dodir nije bila nimalo različita od obične vode, povre-

meno je poprimala jaku površinsku tenziju, poput žive, i mogla je da zadrži svoj oblik kao ameba, tako da je bila u stanju ne samo da puži, kao što je već navedeno, s nižeg ka višem terenu, već i da se, posle savršenog stapanja sa drugim tečnim ljudima i drugim prirodnim tečnostima, vođena nekim nagonom, ponovo odvoji od te mase i vrati u prvobitno stanje. Opet, suprotno tome, ponekad je njena površinska tenzija bila slaba kao kod alkohola. U takvim slučajevima, imala je neverovatnu moć da prodre u sve čvrste predmete. Primera radi, povremeno, verovatno u zavisnosti od načina upotrebe, mogla je da istu vrstu papira ili u potpunosti hemijski razgradi ili da ne ostavi apsolutno nikakav trag.

Ljudi pretvoreni u tečnost takođe su bili u stanju da se zamrznju ili da ispare. Tačke na kojima su se zamrzavali ili isparavali veoma su varirale. Saonice vučene preko debelog leda iznenada bi progutao, sa sve konjima, najednom otopljen led; prvaci takmičenja u klizanju neočekivano bi nestali. Zatim, bazeni bi se iznenada ledili usred leta, zarobljavajući devojčice koje su u njima plivale i pretvarajući ih u zamrznute figure. Tečna ljudska bića puzala su uz planine, mešala se s rekama, prelazila okeane, isparavala u oblake i padala kao kiše, dok se nisu rasprostrla svuda po svetu. Niko nije mogao pouzdano da kaže šta bi i gde moglo da se dogodi. Hemijski eksperimenti postali su skoro pa nemogući. Bojleri u parnim mašinama, zbog mešavine vode s tečnim ljudima, uopšte nisu mogli da se servisiraju. Ma kako da su bili zagrevani, pritisak nije hteo da naraste. Ili bi tečni ljudi iznenada drastično dobili na zapremini i prouzrokovali eksploziju bojlera. Ribe i biljke, čiji je život zavisio od vode, nalazile su se u stanju neopisivog haosa. Na svakom polju biologije bilo je teško proračunati moguće transformacije, i otpočelo je uništavanje. Jabuke su se kotrljale tamo-am